

Animal welfare, etológia és tartástechnológia

Animal welfare, ethology and housing systems

Volume 7

Issue 4

Gödöllő
2011

AZ ÁLLATJÓLLÉT FOGALMA ÉS MEGHATÁROZÁSI LEHETŐSÉGEI A GAZDASÁGI HASZONÁLLATOK VONATKOZÁSÁBAN

Végh Ákos

Fejér Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága

8000 Székesfehérvár, Csíkvári u. 15.

veggha@mgszh.gov.hu

Összefoglalás

Különböző társadalmi folyamatok eredményeként az 'állatok védelme' a XX. század második felében vált széles rétegeket foglalkoztató területté. E társadalmi folyamatok az élettudományok művelőit az 'állatok jóllétének' meghatározására készítették, hiszen ez képezi az állatvédelem tárgyát. Az 'állatjóllét' kérdésköre komplex és a meglévő ismeretek új szemléletű összerendezését kívánja. Mindezek eredményeképpen az állatjóllét és állatvédelem önálló tudomány-területté nőtte ki magát, mégis az alapfogalom, az állatjóllét nem került egységes meghatározásra.

Az állatjóllét értelmezésére háromféle iskola alakult ki: a 'biológia funkciók', az 'érzések' és a 'természetes viselkedés' iskolája.

A 'biológiai funkciók' iskolája az állatok 'szükségleteire' épít. A 'szükséglet': egy hiányosság, amely valamely erőforrás megszerzésével vagy testi válaszreakcióval megszüntethető. A szükséglet tehát egy motiváció, amely az állatot a környezettel való együttműködésre készíti. Ebben a megközelítésben az 'állatjóllét' egy egyed állapota a környezettel való együttműködési kísérletei alapján. Ez különböző biológiai funkciók normális vagy attól eltérő működésével, egyedre vonatkozó mérésekkel jól jellemezhető.

Az 'érzések' iskolája szerint élettani állapot mellett az is fontos, hogy mit éreznek az állatok. Vagyis a 'jóllétet' az határozza meg, hogy az állatban másodlagos, harmadlagos kortikális zónák működése révén tudatosul-e valós állapota. E folyamat eredménye az 'igény', amely a 'szükséglet' tudatosulását jelenti. Az 'érzések' vizsgálatára a preferencia tesztek alkalmasak.

A 'természetes élet' iskolája szerint a 'jóllétet' az mutatja, hogy az állat természetesen tud-e viselkedni, élni kihasználva a tartási környezet természetességét. A 'természetes élet' alapjait a természetes szelekció

által vezérelt genetikai adottságok biztosítják. Ennek értelmezése ugyan domesztikált fajoknál nehéz feladat, mesterséges körülmények között tartott vadállatoknál azonban jól alkalmazható.

A 'jóllét' egyedi szintű meghatározása alapján állattartási módok, gyakorlatok, és állattartó telepek egyedi értékelésére van lehetőség, amely akár hatósági, akár minőségtanúsítási szempontból hasznos, mindamelllett az állattartónak segít megtalálni és kiküszöbölni az állattartásban elkövetett hibákat.

Understanding and assessing welfare of farmed animals

Abstract

Due to a number of changes in the society in the second half of 20th century gross of the society became interested in the 'protection of animals'. These processes in the society inspired life-scientists to define the expression of 'animal welfare' because this is the objective of the human activity called 'animal protection'. Concept of 'animal welfare' is complex and gives a novel aspect to rearrange current knowledge available on animals. As a result of facts described above, 'animal welfare and protection' has been evolved as a new discipline, although the term of 'animal welfare' does not have a standard definition.

For the interpretation of animal welfare three major approaches has been fomed: 'biological functioning' school, 'felleings' school, 'natural behavior' school.

'Biological functioning' school is built on the 'needs' of animals. A 'need' is a deficiency in an animal that can be remedied by obtaining a particular resource or responding to a particular environmental or a bodily stimulus. Thus, a 'need' is a kind of motivation which makes the animal cope with its environment. In this approach 'welfare' of an individual is its state as regards its attempts to cope with its environment. So 'welfare' can be described with normal and abnormal biological functions and physiological measurements on individuals.

According to 'feelings' school 'welfare' is more to do with psychological health and is all to do with how the animal feels. Namely, 'welfare' is determined by secondary and tertiary cortical sensory activity resulting that animal becomes aware of its state in which it finds itself. The result of this process is 'want', which means the cognitive representation of 'need'. 'Feelings' can be investigated by preference tests.

As 'natural living' school says welfare is shown by the ability of an animal to live and behave according to its 'nature' using the naturalness of the circumstances in which animals are kept. Basics of 'natural life'

are given by genetical codes govern by natural selection. However, this concept can be adopted to domesticated species with difficulties, but has a good usage for wild animals in captivity.

Based on measurement of 'welfare' in individuals, evaluation of husbandries, practices or farms can be carried out, from which official or quality assurance systems can benefit as well as animal keepers can identify and eliminate faults and improper practices.